

Louis E. Grandjean: Omkring Hans Nansen. Handels- og søfartsforhold i 1600-tallet. 92 s. (Høst & Søn, 1953).

Den meget flittige popularisator af søfarts- og erhvervshistorie, direktør Louis E. Grandjean, har med den nye bog givet en række oplysende træk fra det 17. århundredes handelsliv. Med Hans Nansen som udgangspunkt skrives om de forhold, han levede under, om de egne og den handel, han blev kendt med: handelen og færderne på de russiske hvidehavskyster og på Island. Endvidere fortælles om Hans Nansens arbejde i Glückstadt, Christian IV's by ved Elben, der var tænkt som konkurrent mod Hamborg; bogen slutter med glimt af Hans Nansen som storkøbmand i København. Det er ikke meget, der kan siges om Nansens merkantile gerning, derfor er bogen fortrinsvis baggrundstof, hvor Nansens navn ind imellem tages med. Det er nyttigt med sådanne sammendragende populære skildringer, man kunne blot ønske, at forfatteren tilbageholdt de mange gætninger og formodninger, der kendetegner bogen, en del mærkelige fremmedord kunne »måhænde« (!) også uden skade tilbageholdes.

Vagn Dybdahl.

E. Marquard (udg.): Prins Christian (V.)s breve. I. bind. Kancellibreve i uddrag 1626—1642. 642 s. (Gad, 1952).

Christian IV's noget vidtløftige søn, den »udvalgte« prins (1603—47, valgt til tronfølger 1608), har ikke efterladt sig noget minde om betydelig indsats på noget område. Først nu afdøde arkivar Marquard og siden arkivar J. O. Bro-Jørgensen, som fortsætter arbejdet, har imidlertid med denne publikation sikret prinsens navn en fast position blandt danske historikere. Dette skyldes ikke, at det fremdragne materiale viser os prins Christian som nogen betydelig person, men det skyldes det i mangfoldige henseender overordentlig rige kildemateriale, som knyttet til prinsens navn nu bliver lettilgængelig for alle.

For de første år er brevene ikke synderlig indholdsrige, men fra 1631, da han fik overdraget regeringen i hertugdømmerne, flyder materialet rigeligere, og omfanget er stærkt tiltagende fra 1634, da han også overtager styret af Lolland og Falster. Brevene gengives i referat efter de i »Kancelliets brevbøger« anvendte principper, og indholdet svarer i meget til brevbøgernes; særlig vedrører det hertugdømmerne og Lolland-Falster, men ofte indeholder det vigtige oplysninger om forholdet mellem de danske landsdele i det hele taget, således at den topografiske værdi ikke er begrænset til de to områder. Foruden det topografiske hensyn gør det almindelige samfundshistoriske sig imidlertid fuldt så meget gældende, og her bringer udgaven en virkelig rigdom af meddelelser. Mere eller mindre direkte berøres handelen indenrigs- og udenrigs, landbruget, toldpolitikken, hygiejne og lægekunst, håndværk, musik, havekunst, jagt, krohold og fyrsteliv for at nævne nogle af de emner, som dominerer i kancellibrevene. Det må meget ønskes, at det afsluttende bind må komme inden længe, således at det med registre kan gøre publikationen fuldt ud brugbar. Udgivelsen forestås af »Selskabet for udgivelse af kilder til dansk historie«, og det er såre påskønnelsesværdigt, at det har formidlet dette væsentlige supplement til »Kancelliets brevbøger«.

Vagn Dybdahl.